

Tematické okruhy SZZ Pedagogiky volného času

1) Osvícenství v pedagogice a pedagogický romantismus

- a) Charakterizujte otázku osvícenství ve filozofickém i pedagogickém kontextu. Poukažte na reakci romantismu na primát rozumu v osvícenské diskusi. Zaměřte svoji pozornost na koncepci disciplíny a tzv. životní prospěšnosti člověka pro společnost u Johna Locka a na diskusi o svobodě a přirozenosti ve výchově u J. J. Rousseaua.
- b) Jaké z myšlenek J. Locka a J. J. Rousseaua našly uplatnění ve výchovných hnutích 20. a 21. století?

2) Výchova jako náprava společnosti

- a) Objasněte snahy o nápravu společnosti výchovou v historickém i filozofickém myšlení J. A. Komenského. Uveďte utopistické i realistické rysy Komenského koncepce „nápravy věcí lidských“. Uveďte další pedagogické koncepce, jež se snažily výchovou přispět k reformě stavu společnosti.
- b) Zaměřte svoji pozornost i na diskuse ve 20. století a poukažte rovněž na nebezpečné stránky výchovně utopistických snah v tomto období.

3) Pedagogický pragmatismus, reformně pedagogické hnutí

- a) Vymezte pojem pragmatismu v pedagogice ve filozofických a historických souvislostech. Poukažte na přínos pragmatického diskursu pro pedagogické myšlení. Zvažte možné negativní dopady pedagogického pragmatismu na výchovu. Uveďte význam dalších pedagogických koncepcí v rámci tzv. hnutí za novou výchovu či reformní pedagogiky.
- b) Jakým způsobem navazovala na myšlenky J. Deweyho výchovná hnutí druhé poloviny 20. století?

4) Svoboda a autorita ve výchově

- a) Charakterizujte základní póly svobody a autority ve výchově a vzdělávání. Analyzujte hlavní styly výchovy a jejich vliv na sebepojetí dítěte. Objasněte problematiku dobové podmíněnosti kázně.
- b) Analyzujte z filozofického hlediska otázku autenticity a existence a ukažte, jakým způsobem se odráží ve východiscích i metodách vybraných volnočasových výchovných přístupů.

5) Vybrané problémy soudobé společnosti a jejich odraz v mimoškolní výchově

- a) Uveďte přehled nejvýznamnějších sociálních, interkulturních či environmentálních problémů soudobé společnosti.
- b) Charakterizujte vybraný problém a uveďte, jaké jsou jeho příčiny a možnosti řešení.
- c) Na konkrétních příkladech ukažte, jak lze daný problém reflektovat ve volnočasové praxi.

6) Umění a jeho využití v mimoškolní pedagogice

- a) Vysvětlete význam výtvarných či hudebních aktivit v praxi pedagoga volného času. Jakým způsobem je možné hudbu či umění použít pro rozvíjení tvořivosti dětí a mládeže?
- b) Charakterizujte libovolný výtvarný či hudební styl a vysvětlete, jak by mohl být využit jako téma mimoškolního programu.

7) Významná zahraniční volnočasová hnutí

- a) Stručně uveďte historii hnutí výchovy v přírodě.
- b) Charakterizujte hnutí Outward Bound a další vybraná zahraniční hnutí. Jaké myšlenky K. Hahna jsou v dnešní době stále relevantní a jaké naopak „zastaraly“?

8) Významná česká volnočasová hnutí

- a) Stručně uveďte historii volnočasových hnutí a hnutí výchovy v přírodě v českých dějinách. Porovnejte skautské a woodcrafterské hnutí a charakterizujte jejich rozšíření v České republice. Stručně charakterizujte další vybraná volnočasová hnutí působící v České republice.
- b) Jaké myšlenky E. T. Setona či R. S. S. Baden-Powella jsou ve dnešní době stále relevantní a jaké naopak „zastaraly“?

9) České organizace působící v oblasti volného času

- a) Charakterizujte vývoj a současný stav institucionálního zakotvení pedagogiky volného času v České republice.
- b) Charakterizujte školskou soustavu v České republice a uveďte místo volnočasové pedagogiky na školách. Analyzujte současně probíhající kurikulární reformu. Zaměřte se na výchovně vzdělávací cíle a problematiku klíčových kompetencí.
- c) Vyjmenujte nejdůležitější typy organizací, které působí v oblasti volnočasové pedagogiky a charakterizujte specifika jejich práce.

10) Prožitková (zážitková) pedagogika

- a) Porovnejte dobrodružnou (adventurovou) a lipnickou metodiku.
- b) Charakterizujte jejich hlavní principy a definujte hlavní oblasti volnočasové práce, ve kterých je můžete uplatnit.
- c) Uveďte další případné proudy prožitkové pedagogiky. Charakterizujte přístup, který osobně považujete pro Vaši práci za nejvhodnější.

11) Cyklus učení prožitkem

- a) Vysvětlete cyklus učení prožitkem a Kolbovu teorii učení ze zkušenosti.
- b) Vysvětlete, jak je Kolbův cyklus či cyklus učení prožitkem uplatňován v metodice prožitkové pedagogiky, například na modelu dobrodružné vlny či jiných relevantních modelech.
- c) Porovnejte Kolbův cyklus s dalšími teoriemi učení a ukažte, jak se jednotlivé rozdíly projevují na metodikách, které jsou z nich odvozovány.

12) Skupinová dynamika

- a) Definujte skupinu a její základní vlastnosti. Popište fáze vývoje skupiny podle zvolené teorie a vysvětlete, jaký má vliv na plánování volnočasových akcí.
- b) Popište základní procesy, ke kterým ve skupině dochází, a na konkrétních příkladech vysvětlete, jak s nimi v praxi pracovat.
- c) Analyzujte problematiku šikany jako „nemoci skupiny“ – vymezení fenoménu, možnosti řešení a prevence.

13) Osobnost lektora volnočasových programů

- a) Uveďte, jaké sociální a komunikační dovednosti by měl lektor volnočasových programů mít, proč je důležitá pedagogova citlivost pro individualitu a skupinu.
- b) Formulujte, proč je pro osobnost lektora volnočasových programů důležitá tvořivost a hravost.
- c) Vysvětlete etické aspekty v práci volnočasového pedagoga.

14) Zdravý životní styl a jeho aplikace v práci lektora mimoškolních programů

- a) Charakterizujte zásady zdravé životosprávy a duševní hygieny v kontextu pedagogiky volného času.
- b) Navrhněte volnočasový program zaměřený na zdravý životní styl zvolené cílové skupiny.

15) Environmentální výchova

- a) Charakterizujte cíle environmentální výchovy. Uveďte přehled nejdůležitějších přístupů v environmentální výchově. Vybraný přístup podrobně charakterizujte a ukažte, jak by mohl být využit ve volnočasové praxi.
- b) Uveďte nejdůležitější organizace, které se v České republice zabývají environmentální výchovou, a charakterizujte činnost jedné z nich.
- c) Na konkrétním příkladu ukažte, jak byste se mohli ve vlastní praxi environmentální výchovou zabývat.

16) Dramatická výchova

- a) Pojmenujte cíle dramatické výchovy.
- b) Klasifikujte metody dramatické výchovy. Uveďte jejich vymezení, smysl a plánování vzhledem k dílčím cílům.
- c) Charakterizujte fáze přípravy učitele, připravenost učitele na změny v plánu, učitelovu improvizaci. Dlouhodobé a krátkodobé plánování.

17) Specifické výchovné oblasti

- a) Vyberte jeden z uvedených přístupů a charakterizujte: globální výchova, sexuální výchova, multikulturní výchova, výchova ke zdraví. Definujte jeho cíle, oblasti využití, metodiku, rozšíření v České republice.
- b) Na konkrétním příkladu popište stavbu výukového programu nabízeného školám.
- c) Analyzujte problém vyhodnocování efektivity výukových programů.

18) Specifika práce s dětmi na prvním stupni ZŠ

- a) Charakterizujte věkovou skupinu z biologické i psychosociální stránky.
- b) Uveďte, jaké typy programů jsou pro danou věkovou kategorii vhodné a jaké nikoliv.
- c) Charakterizujte libovolný vhodný typ programu relevantní pro Vaši praxi.

19) Specifika práce s dětmi na druhém stupni ZŠ

- a) Charakterizujte věkovou skupinu z biologické i psychosociální stránky.
- b) Uveďte, jaké typy programů jsou pro danou věkovou kategorii vhodné a jaké nikoliv.
- c) Charakterizujte libovolný vhodný typ programu relevantní pro Vaši praxi.

20) Specifika práce se středoškolskou mládeží

- a) Charakterizujte věkovou skupinu z biologické i psychosociální stránky.
- b) Uveďte, jaké typy programů jsou pro danou věkovou kategorii vhodné a jaké nikoliv.
- c) Charakterizujte tzv. adaptační kurzy. Uveďte příklady organizací, které se jím zabývají, a charakterizujte příklady konkrétních nabízených produktů.

21) Specifika práce s dospělou klientelou

- a) Charakterizujte věkovou skupinu z biologické i psychosociální stránky.
- b) Uveďte, jaké typy programů jsou pro danou věkovou kategorii vhodné a jaké nikoliv.
- c) Charakterizujte specifika firemního teambuildingu. Uveďte příklady organizací, které se jím zabývají, a charakterizujte příklady konkrétních nabízených produktů.

22) Práce s rizikovou mládeží

- a) Charakterizujte sociálně patologické jevy mládeže.
- b) Popište příklady programů pracujících s rizikovou mládeží a porovnejte je s programy určenými pro jiné skupiny účastníků.

23) Práce s klienty se speciálními výchovnými a vzdělávacími potřebami

- a) Vyjmenujte a charakterizujte nejčastější tělesné či duševní handicapy.
- b) Jaké požadavky by měl splňovat integrovaný výchovný program?

24) Právní úprava v mimoškolní oblasti

- a) Stručně charakterizujte, jakým způsobem je volnočasová oblast v současné době v ČR legislativně ošetřena.
- b) Podrobněji analyzujte vybranou volnočasovou aktivitu z hlediska legislativního ošetření. Upozorněte na případné problémy současné právní úpravy.

25) Management a fundraising

- a) Objasněte základní principy v systémovém pojetí managementu, manažerské funkce, selfmanagement.
- b) Objasněte základní principy marketingového řízení organizace, marketingový mix.
- c) Vyjmenujte hlavní finanční zdroje ve volnočasové oblasti. Charakterizujte zásady zpracování žádosti o grant.